

Rapunzel en Pinokkio

Een voorheen gezond 15-jarig meisje meldt zich bij de huisarts in verband met acuut ontstane bovenbuikklachten waarbij ze aanvankelijk ook moest braken. De huisarts denkt aan een gastro-enteritis en wacht af. Als de pijnklachten aanhouden schrijft hij een protonpompremmer voor. Omdat de klachten hierop niet verminderen wordt de dosering verdubbeld, maar ook dat heeft geen effect. Het meisje braakt niet meer, maar heeft veel buikpijn – op paracetamol reageert ze niet. Oriënterend bloedonderzoek brengt geen afwijkingen aan het licht. Omdat de klachten aanhouden verwijst de huisarts haar naar de kinderarts.

Vanwege de ernst en de lokalisatie van de buikpijn in het epigastrium wordt een gastroscopie verricht waarbij een trichobezoar wordt gevonden (zie *figuur 1*). Ook worden kleine ulceraties gezien (zie *figuur 2*). Het lukt niet om de bezoar endoscopisch te verwijderen. We adviseren haar om dagelijks minimaal 1 liter cola te drinken om zo de bezoar op te lossen. Hierop verdwijnen de buikpijklachten. Twee weken later wordt een röntgencontrastfoto gemaakt van de maag, waarop nog altijd een grote bezoar is te zien, zie *figuur 3*. Op verzoek van patiënte proberen we nog een keer de bezoar endoscopisch te verwijderen, maar ook deze keer zonder succes. De optie om de bezoar chirurgisch te laten verwijderen wijst patiënte tot op heden van de hand omdat ze geen klachten heeft. Gezien de relatie van een trichobezoar met psychiatrische aandoeningen wordt navraag gedaan naar psychosociale problematiek. Het meisje ontkent dit en stelt een consult bij een psycholoog niet op prijs.

Gastrische bezoars zijn ophopingen van vreemd materiaal in de maag. Er zijn drie soorten: de fyto-bezoar, de farmaconbezoar en de hier beschreven trichobezoar. De fyto-bezoar bestaat uit plantaardige resten, de farmaconbezoar uit resten van ingenomen medicatie en de trichobezoar uit haren. Als deze bezoar zich uitstrekt tot voorbij de pylorus wordt dit het syndroom van Rapunzel genoemd, vanwege de lange staart van de haren.¹ Vaak ontstaat het door trichotillomanie, het uittrekken van haren, en trichofagie, het eten ervan. Vrijwel altijd komt dit voor bij meisjes.² Een trichobezoar is een zeldzame bevinding die niet altijd gepaard gaat met klachten. Potentiële complicaties zijn ulcera, ijzergebreksanemie of intestinale obstructie. De in deze casus gebruikte colatherapie in een poging de bezoar op te lossen is bij fyto-bezoars soms succesvol, maar bij trichobezoars niet, omdat haar keratine bevat dat niet oplosbaar is.³ Vaak is het nodig de bezoar chirurgisch te verwijderen.¹ Ook is psychologische begeleiding nodig om een recidief te voorkomen. ■

BEELD AUTEURS

De voetnoten vindt u bij deze casus op medischcontact.nl/gezien.

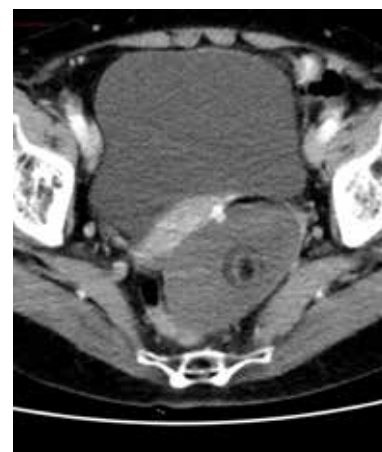
contact

stevenfroeling@hotmail.com
cc: redactie@medischcontact.nl

Heeft u ook een interessante casus voor deze rubriek?

Stuur tekst (max. 300 woorden) en beeld naar redactie@medischcontact.nl.

Wat ziet u?

Een 83-jarige vrouw heeft al langer wisselende pijn in de linkerflank. CEA en CA-125 zijn normaal. Wat ziet u?

U kunt reageren op medischcontact.nl/watzieta.
Het antwoord vindt u volgende week in Medisch Contact.

